

STATENS VEGVESEN
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sondre Kaastad Sørdsdal, 5557 2304

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø i Stekervika i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen

Statsforvalteren i Vestland gir Statens vegvesen tillatelse til utfylling i sjø i Stekervika i sammenheng med bygging av ny Rv. 555 i Øygarden kommune. Tillatelsen omfatter delprosjekt A5 Stekervika.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11.

Vi viser til søknad mottatt 28. februar 2024, med dokumentdato 16. februar 2024.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir tillatelse etter forurensningsloven § 11 med vilkår etter lovens § 16. Statsforvalteren har i avgjørelsen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket jamført med de fordeler og ulemper som tiltaket dessuten vil medføre. Statsforvalteren har regulert de forholdene som er vurdert til å ha de mest alvorlige miljømessige konsekvensene.

I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven, med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten, viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet www.miljodirektoratet.no.

Tillatelsens vilkår følger vedlagt dette brevet.

Vedtak om gebyr for saksbehandling

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven. På bakgrunn av Statsforvalterens ressursbruk i saken, tar vi gebyr etter sats 6, 38 900 kroner, for behandling søknadene, jf. forurensningsforskriften §§ 39-3 og 39-4. Faktura blir sendt fra Miljødirektoratet. Se forurensningsforskriften kapittel 39 for å lese mer om saksbehandlingsgebyret.

Sammendrag av søknaden

Sotrasambandet er delt opp i 11 delstrekninger (A1 til A11) og omfatter ca. 9,4 km firefeltsveg fra Storavatnet i Bergen til Kolltveit i Øygarden kommune. Ca. 4,6 km av prosjektet går i tunnel, fordelt på fire tunneler; A2 Kolltveittunnelen, A4 Straumetunnelen, A6 Knarrvikatunnelen og A10 Drotningsviktunnelen. Prosjektet inkluderer en ny firefelts bru på ca. 900 m (A8), med separat gang og sykkelveg. Også tre mindre bruer inngår i prosjektet (over Bildøystraumen, Straumssundet og Arefjordpollen). Det nye vegsystemet får egne felt og ramper for kollektivtrafikk og gang- og sykkeltrafikk. Anleggsarbeidene starter høsten 2022 og prosjektet skal åpne for trafikk i 2027, byggetid fem år.

Denne tillatelsen omfatter utfylling i sjø i Stekervika i Øygarden kommune. Statsforvalteren i Vestland ga den 26. april 2024 tillatelse¹ til tiltak i sjø i Arefjordpollen, like i nærheten av Stekervika.

A5 Tiltak i sjø – Stekervika

Som del av Sotrasambandet og ny Rv. 555 skal det bygges ny sykkelvei og en tilførselsvei ved Arefjordpollen. Veien fører til behov for utfylling på land og utfylling i sjø ved Stekervika. Stekervika ligger ved Lillesotra, Øygarden Kommune, se figur 1.

Figur 1. Oversikt over Lillesotra, Knarrvika, Straume og Rosa rute viser Stekervika slik det er i dag, før utbygging av Rv.555.

¹ Tillatelse etter forurensningsloven til tiltak i sjø i Indre Arefjordpollen i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen – Tillatelsesnummer: 2024.0352.T

Det er ikke planlagt mudring, sprenging, peling, eller dumping i sjø, bare utfylling ved massefortrenging. Det er anslått totalt 119 603 m³ fyllmasser i sjø. Området som påvirkes av arbeidene har et anslått fotavtrykk på 15 000 m². Utfyllingen vil skje fra land.

Stekervika ligger i Arefjordpollen som er del av vassforekomsten 0261010600-C Kobbaleia i Byfjordsystemet. Det renner en bekk som munner ut i Stekervika, vassforekomst ID 057-38-R. Kobbaleia er registrert med moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Det renner en bekk som munner ut i Stekervika. Denne bekken er del av Lille Sotra med vannforekomst - ID 057-38-R. Vannkategorien er «elv», mens vanntypen er «Små, kalkfattig, klar (TOC2-5)». Den kjemiske tilstanden er satt til god, mens den økologiske tilstanden er moderat. Det er antatt at miljømålet nås innen 2033, forutsett at tiltak settes inn.

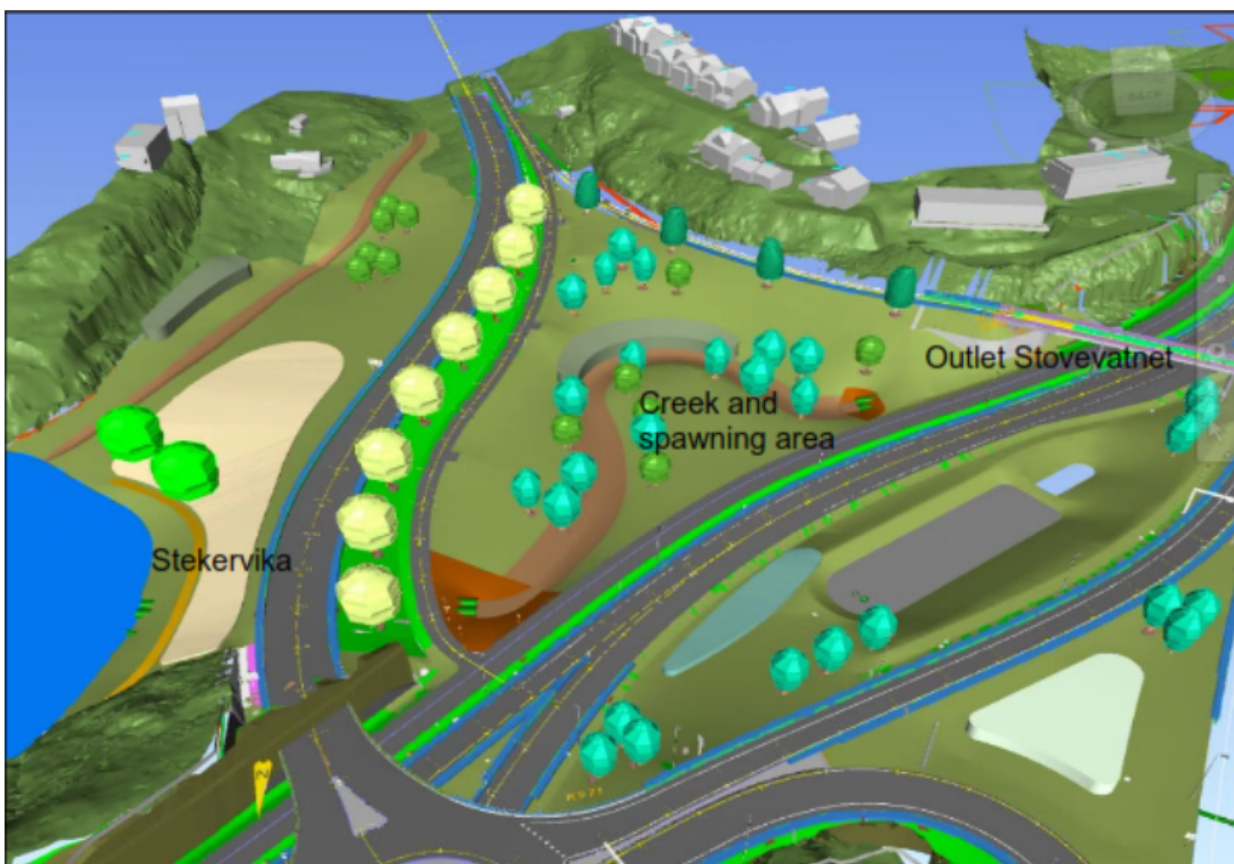
Figur 2. Fotavtrykk for utfylling i Stekervika, markert med rød sirkel. Brunt område er forventa massefortrenging.

Utfyllingen vil bli utført med overskuddsmasser fra Straumetunnelen. Det kan også bli aktuelt med sprengstein fra dagsonearbeider fra ulike områder i veitraseen.

Stekervika er forurenset av miljøgifter i tilstandsklasse 3 og 4 (moderat og dårlig). Pyren = tilstandsklasse 3, benzo[ghi]perylene, indeno[123cd]pyren og TBT = klasse 4. Analyseresultatene viser og at sedimenta har høyt organisk innhold. Sedimentene utgjør derfor en risiko for organismer. Ved utfylling av masser i sjø vil det være en risiko for spredning av partikler og miljøgifter. Bunnsedimentene i området er generelt løst lagret, og inneholder mye finstoff og organisk materiale. På grunn av anaerobe forhold i sedimentene kan også anleggsarbeidet føre til sjenerende lukt i området. Eventuell lukt forventes å være lokal.

Det ble utført supplerende utført supplerende undersøkelser for naturmiljø av Multiconsult i Arefjordpollen og sediment i Stekervika i 2022. I denne undersøkelsen ble det ikke observert Ålegras i Stekervika. Ålegras har blitt observert her tidligere, men det er sannsynlig at utfylling som ble gjort tilbake i tid har gjort at ålegraset ikke overlevde. Området består av bløtbunn, men ålegresset har ikke blitt rekolonisert. Eksisterende fyllingskanten ligger for dypt for at Ålegras kan trives. Søker foreslår å etablere en grunnere bløtbunn i fyllingskanten på ny fylling og at det plantes ålegrasindivider fra ålegrasforekomsten lengre inne i pollen etter at anleggsarbeidet er slutført. Søker foreslår å bruke mudringssedimenter fra Arefjordpollen til dette formålet, da ålegras foretrekker myke bunnsedimenter og det sannsynligvis foreligger frøbanker i muddermassene. Det er også planlagt å gjennomføre tiltak for å fjerne fiskevandringshindre mellom Stekervika og bekken fra Stovevatnet. I tillegg skal det etableres et gyteområde for sjørret, og det skal legges til rette for fiskevandring i nedre deler av Stekervika.

Figur 3. Skisse over området ved Stekervika med gjenåpning av bekk med gyteområde og ny anlagt strand i Stekervika.

I tiltaksområdet i Stekervika planlegges utfylling ved massefortrengning. Bunnsedimentene i området er generelt løst lagret, og inneholder mye finstoff og organisk materiale. Dette betyr at potensialet for oppvirvling og spredning av bunnsedimenter er høyt. Hvor langt partiklene vil spres før de resedimenterer vil avhenge av strømstyrke og -retning. Ut fra en samlet vurdering av forurensningssituasjonen og innholdet av finstoff i bunnsedimentene i området vurderes faren for oppvirvling og spredning av forurensning som stor. Tiltaksområdet er derfor planlagt beskyttet med dobbel siltgardin så lenge det pågår massefortrenging/utfylling som kan føre til spredning av partikler. Tiltaket skal overvåkes med turbiditetsmålere med en foreslått grenseverdi på 10 FTU/NTU over referanseverdi.

Start av arbeidene er planlagt med oppstart i starten av 2024, med en varighet på 10-12 måneder.

Høringsuttalelser

Søknaden ble annonsert på våre hjemmesider og sendt på høring til Bergens Sjøfartsmuseum, Øygarden kommune, Fiskeridirektoratet, Bergen og Omland Havnevesen, Sør-Norges Fiskarlag, Forum for natur og friluftsliv Hordaland, Sotra og Øygarden jeger og fiskerforening og Birdlife Norge avd. Hordaland. Frist for å komme med uttale var 26. april 2024. Under er en sammenslåing av de mottatte høringsuttalelsene og tiltakshavers kommentarer til uttalelsene:

Fiskeridirektoratet (16. april 2024)

Sitat:

«Vurdering

Stekervika ligg på vestsida av Arefjordpollen som er ein poll på austsida av Bildøy i Raunefjorden. Arefjordpollen har samband med resten av fjorden gjennom eit trangt sund med terskel, Arefjordstraumen. Fiskeridirektoratet har ikkje registrert at det er vesentlege fiskeriinteresser i Arefjordpollen. Det er registrert gytefelt torsk i Kolltveitosen (Havforskningsinstituttet), men det er på vestsida av Bildøy og i et sjøområde som ikkje er knytt til Arefjordpollen.

UNI Research Miljø har føreteke fiskeribiologisk vurdering av Arefjordpollen i 2016 opp i mot planlagde tiltak knytt til Sotrasambandet og Rv555. I sin rapport skriv UNI Research at det er i første rekke ålegrashabitatet som finnast i nordenden av pollen som må skjermast for negativ påverknad frå spreining av partiklar og miljøgifter i samband med arbeida som skal utførast i pollen. UNI peiker på bruk av siltgardin som avbøtande tiltak for spreining av partiklar og miljøgifter.

Fiskeridirektoratet meiner det i søknaden er lagt stor vekt på gjennomføring og kontroll av avbøtande tiltak for å beskytte det marine miljøet mot negativ påverknad. Vi føreset at avbøtande tiltak og kontrollprogram vert gjennomført i samsvar med søknaden.»

Bergen Havn (5. februar 2024)

Bergen Havn skriver i sin høringsuttalelse at de ikke kan se at planene vil komme i konflikt med de interesser som de er satt til å ivareta.

Bergen Havn skriver at tiltakene også er søknadspliktig etter havne- og farvannsloven, og at det kreves tillatelse etter hfl. § 14. Dette må søkes om i god tid før tiltak iverksettes.

Svar fra tiltakshaver

[Søknad iht. havne- og farvannsloven § 14 vil sendes Bergen Havn i god tid før oppstart av tiltaket](#)

Bergens Sjøfartsmuseum (15. januar 2024)

Museet kjenner ikke til kulturminner ved tiltaksområdet som kan bli direkte påvirket av det omsøkte tiltaket. Museet har derfor ingen merknader til det planlagte tiltaket, men gjør oppmerksom på den generelle plikten etter kulturminneloven (Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner) om stans i arbeid og varsling til museet dersom en under arbeid finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner.

Svar fra tiltakshaver

Sitat: "Uttalelsen tas til etterretning."

Øygarden kommune (7. februar 2024)

Øygarden kommune skriver i sin høringsuttalelse (sitat):

"Øygarden kommune har mottatte fleire klagar frå publikum om tilslamma vatn utanfor siltgardiner andre stader i Sotrasambandet. Kommune har under synfaring gjentatte gonger på ulike stadar observert at gardiner står opne på sidene og under, og slepp jord og slam forbi. Siltgarden har difor fungert dårleg for å redusere utslepp av jord og slam fleire stader i Sotrasambandet.

Det bør difor stilles krav om at Sotrasambandet anten må nytte siltgardiner som ikkje slepp vatn forbi på sidene og under, eller set i verk andre meir effektive tiltak for å hindre utslepp av jord og slam, samt jamleg kontrollerer at tiltaka fungerer. Uavhengig av kva type tiltak som vert nytta, tilrår vi at det vert sett vilkår om at Sotrasambandet må utføre daglege tilsyn med tiltaka og sørge for at ikkje jord og slam fløymer forbi stengslene. Utslepp av jord og slam vil vere særleg alvorleg her på grunn av innhaldet av miljøgifter i massane på staden.

Når det gjeld etablering av gyteområde for sjøaure og tilrettelegging for fiskevandring i nedre delar av Stekervika, vil dette vere eit positivt tiltaket i høve til for å betre vilkår for sjøauren. Når det gjeld søkjer sin anbefaling om etablere ålegraseng i flate og grunne områder i Stekervika kor det planleggast utfylling i sjø som eit avbøtande tiltak, ber vi om at gjennomføring av dette vert sett som vilkår i utsleppsløyvet. Slik etablering av ålegraseng må gjerast i samråd med fagfolk med naudsynt kunnskap for å sikre at tiltaket vil lykkast.»

Svar fra tiltakshaver

«Utover vannprøvetaking, kontinuerlig overvåking av turbiditet i vann utenfor siltgardiner og daglig visuell kontroll med siltgardiner har Sotralink CJV nå engasjert et eksternt foretak som har ansvar for kontroll og vedlikehold av siltgardiner i hele prosjektområdet. Dette foretaket gjennomfører ukentlige inspeksjoner og utfører nødvendig vedlikehold fortløpende. Kontroll og tiltak dokumenteres i en inspeksjonslogg.

Når det gjelder etablering av ålegraseng i Stekervika ønsker Sotralink CJV ikke at dette settes som et vilkår i tillatelsen. Dette begrunnes med at etablering av ålegraseng avhenger av mange (eksterne og interne) faktorer:

- Geometri på fyllingsfot / sjøbunn utenfor må ha riktig dybde og hellingsforhold.*
- Man må ha tilgang på egnet bunnsstrat som kan danderes på området.*
- Man må ha tilgang på en donor-eng, eller bunnsstrat med frøbank. Ideelt sett bør plantematerialet som relokaliseres hentes fra en annen eng som allikevel vil ødelegges som følge av utbygging eller lignende. Høsting fra donor-eng må ikke medføre risiko for skade på donorengen.*
- Nylig etablerte ålegrasenger er sensitive ovenfor forhold som stormer, havis, stor ferskvannstilførsel, algeoppblomstring eller uvanlig høye sommertemperaturer*
- Det finnes ikke mye erfaring med etablering av ålegraseng fra andre prosjekter. Erfaringen som finnes tilsier at denne type kostbare og storstilte tiltak som går over lang tid ikke nødvendigvis bærer frukt.*

Sotralink CJV ønsker å fortsette å undersøke muligheter for etablering av ålegraseng i Stekervika. Vi ønsker imidlertid som første prioritet å sikre de ålegrasengene som finnes i Arefjordpollen mot påvirkning fra anleggsarbeidene i området.»

Rettslig grunnlag for tillatelsen

Forurensningsloven

Etter forurensningsloven § 7 må ingen sette i verk noe som kan medføre forurensning uten at det er lovlig etter unntaksreglene i § 8 eller tiltaket har tillatelse etter § 11.

Arbeid i sjø fra land er midlertidig anleggsarbeid og er som hovedregel lovlig uten tillatelse, jf. forurensningsloven § 8 første ledd nr. 3, når forurensningen fra anleggsarbeidet er "vanlig". Utfylling som bidrar til å spre finstoff som kan påvirke fiskeinteresser, truede arter, marine naturtyper eller bidra til plastforurensning, er ikke vanlig forurensning og tiltaket må ha tillatelse. Statsforvalteren vurderer at de omsøkte tiltakene krever tillatelse etter lovens § 11, med vilkår for utføring etter § 16.

Når Statsforvalteren vurderer om det skal gis tillatelse til forurensende virksomhet, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på forurensningsulempene ved tiltaket sammenlignet med fordeler og ulemper tiltaket ellers vil kunne føre til jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. Statsforvalteren legger til grunn anbefalinger i Miljødirektoratets veileder M-350/2015 *Håndtering av sediment* i vår vurdering av saken.

Naturmangfoldloven

Forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøving. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer avgjørelser som rører ved naturmangfold.

Vannforskriften

Søknader om tillatelser til tiltak i sjø og vassdrag skal også vurderes etter vannforskriften. Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i § 9 eller § 10.

Avgrensning mot plan- og bygningslova

Statsforvalteren kan ikke gi tillatelser etter forurensningsloven § 11 dersom dette er i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven. Tiltakene skal utføres i samsvar med gjeldende reguleringsplan. Det er Plan ID 124620130001, Area O_VAA8, O_LF1, O_SVG, o_SKV33, O_SGS27, o_VAA7 som er aktuell for tiltaksområdet ved Stekervika.

Øygarden kommune kommenterer miljøpåvirkning av tiltaket i sin uttale, men omtaler ikke at tiltaket vil være i strid med plan- og bygningsloven. Vi vurderer at tiltaket er i samsvar med endelig plan og at tillatelse kan gis.

Reguleringsplanen har følgende bestemmelser som har relevans for utformingen av vilkårene i denne tillatelsen:

Bestemmelse § 9.2: "Det kan deponerast mudringsmassar i Arefjordpollen opp til kote -5,5 innafør formåla o_VAA13 og o_VAA14. Syner undersøking at mudringsmassane er forureina, skal massane tildekkast med minimum 20 cm reine massar som er stabile"

Bestemmelse § 11.2.4: "Anleggsområde i indre del av Arefjordpollen

I områda SAA1- SAA3 er det berre tillete å etablere feste for siltgardin i samband med bevaring av ålegrasområdet innst i pollen."

Vår vurdering av søknaden

Statsforvalteren vurderer at søknadene med tilhørende dokumentasjon er i samsvar med forurensningsforskriftens § 36-2, som setter krav til innhold i søknader om tillatelse etter forurensningsloven.

Vi er i hovedsak enig i de risikovurderingene og forslag til avbøtende tiltak som Asplan Viak / Sotra Link Construction har beskrevet i søknaden datert 16. februar 2024. Vi vil nedenfor presisere hvordan begrunne vår avgjørelse i forbindelse med foreslåtte avbøtende tiltak.

Artsmangfoldet er vurdert til moderat verdi. Av marine naturtyper er det ålegras innerst i Arefjordpollen som er registret. Ålegras har blitt observert i Stekervika tidligere, men det er sannsynlig at utfylling som ble gjort tilbake i tid har gjort at ålegraset ikke overlevde. Området består av bløtbunn, men ålegresset har ikke blitt rekolonisert. Eksisterende fyllingskanten ligger for dypt for at Ålegras kan trives.

De viktigste tiltakene for å redusere fare for forurensning og negativ påvirkning til et akseptabelt nivå er å hindre spredning av finstoff fra utfylling og massefortrenging. Det å benytte doble siltgardiner og overvåke siltgardinenes effekt ved bruk av on-line turbiditetsmålere med alarm anser vi for å være tilstrekkelig. Det er ikke registrerte fiskeriinteresser i Årefjordpollen som skal ivaretas særskilt.

I søknaden anbefales det å etablere ålegraseng i ny fyllingsfront i Stekervika. Foreslåtte tiltak er enten å gjenbruke bunnsedimenter fra mudringsarbeidet i Arefjordpollen, eller å flytte eller legge til før eller planter fra andre ålegrasområder. Denne anbefalingen i søknaden har vært et sentralt vurderingspunkt for høringspartene. Fiskeridirektoratet skriver at de forutsetter at de avbøtende tiltakene blir gjennomført i samsvar med søknaden. Øygarden kommune ber om at etablering av ålegraseng blir satt som et vilkår i tillatelsen.

I svar på uttalelse fra Øygarden kommune skriver Sotra Link Construction JV ANS at de ikke ønsker at etablering av ålegraseng i Stekervika settes som et vilkår i tillatelsen. Hovedpunktene er at det må være egnet bunnssubstrat som ålegras kan etablere seg i, og at høsting av donor-eng kan medføre skade på allerede etablert ålegraseng.

Bunnssubstratet i Stekervika er forurenset av miljøgifter i tilstandsklasse 3 og 4 (moderat og dårlig), og har lik forurensningsgrad som bunnsedimentene som skal mudres i Arefjordpollen, og som omtales i søknaden til å inneholde ålegrasfrø og som er aktuell for gjenbruk til etablering av ålegraseng. Utfylling i Stekervika vil fylle over forurenset sediment, og Statsforvalteren ser på det som ugunstig at det blir brukt forurensete muddermasser til etablering av ålegraseng langs ny fyllingsfront. Hvis det er ønskelig å gjenbruke forurensete muddermasser fra mudring i Arefjorden til etablering av ålegraseng, må det gjennomføres en utredning/risikovurdering av dette. Rene muddermasser kan gjenbrukes fritt til etablering av ålegraseng.

Når det gjelder flytting av ålegrasindivid, vil det være risiko for å skade etablert ålegraseng dersom man høster individ for å etablere en ny eng. Ved restaurering er det viktig å velge en donor-eng som både minimerer risikoen for skade på donorenga og maksimerer potensialet for overlevelse og vekst på restaureringsstedet. Fagrapport² fra Niva viser at restaurering av ålegrasenger sett på som et viktig tiltak for å reversere tapet av naturtypen ålegraseng. Slike transplanteringsprosjekt har en suksessrate på 30-40% i Europa, og resultatene viste til at lokale miljøforhold er det viktigste for suksess. Ved «kompensasjons-restaurering», når en eng kommer til å bli ødelagt pga. utbygging eller lignende, bør disse engene om mulig brukes til innsamling av transplantasjonsmateriale. I dette tilfellet er ålegrasengen nord i Arefjorden allerede under press fra utfylling-, mudring-, og dumping-arbeidene som skal skje i Arefjorden. Vi ønsker derfor ikke å sette spesifikt vilkår om at ålegrasindivid fra ålegrasengen nord i Årefjordpollen skal flyttes for etablering av ny ålegraseng i Stekervika, da dette kan negativt påvirke eksisterende eng.

Tross dette er ønskelig at det etableres en ålegraseng i Stekervika, da dette er et anbefalt tiltak i søknaden og et tiltak som er omtalt i Sotra Link sin egen plan for forvaltning av biodiversitet³ i forbindelse med bygging av Rv. 555 Sotrasambandet. Vi setter derfor vilkår om at det skal gjøres en grundig utredning for muligheten å etablere ålegraseng i Stekervika. Utredningen skal skje i samråd med fagfolk med nødvendig kunnskap. Fagrapportene⁴ fra Niva kan benyttes som retningslinje. Utredningen skal være grunnlag for om det skal etableres ålegraseng i Stekervika. Dersom det kommer fram at det er praktisk og hensiktsmessig med etablering av ålegraseng, skal dette gjennomføres. Dersom det ikke er praktisk eller hensiktsmessig basert på resultatene fra utredningen, skal dette begrunnes grundig. Rapport fra utredningen skal sendes til Statsforvalteren når den foreligger.

Statsforvalteren er enig med søknadens forslag til fjerning av fiskevandringshindre mellom Stekervika og bekken fra Stovevatnet, etablering av gyteområde for sjøørret, og tilrettelegging av fiskevandring i nedre deler av Stekervika, som omtalt i søknaden og Sotra Link sin plan for forvaltning av biodiversitet. Vi tar dette inn som vilkår i tillatelsen

Vi vurderer at de foreslåtte avbøtende tiltak for å redusere fare for spredning av plast fra utfyllingsmassene og ved eventuell undervannsprenging er tilfredsstillende og tar de med i våre vilkår som beskrevet.

Vurderinger etter naturmangfoldloven og vannforskriften

I forbindelse med utarbeiding av søknad om tillatelse etter forurensningsloven og detaljreguleringsplan for området er det utført en kartlegging av marint naturmangfold og forurensete sedimenter i tiltaksområdene. Det er også hentet inn tilgjengelig informasjon om viktige natur- og fiskeriinteresser i området fra offentlige databaser.

Krav til kunnskapsgrunnlaget er etter vår vurdering oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 8. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget som tilfredsstillende, vil ikke føre-var-prinsippet (NML § 9) komme til anvending.

² Potensiale for restaurering og reintroduksjon av ålegrasenger i Oslofjorden, og mulighetene dette kan gi for klimatilpasning, karbonopptak og lagring – Niva-rapport. 31.01.2022.

³ A. W. Silje Røysland, «SB555 Sotrasambandet Area 00, Biodiversity Management plan, SBMC-00-A-090000-000003,» Sotra Link Construction/Multiconsult, 2023

⁴ Restaurering av ålegrasenger En praktisk veileder utviklet for Oslo kommune – Niva-rapport. 31.01.2022

Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er satt i vilkårene i tillatelsen. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensning som følge av anleggsvirksomhet, vil denne merkostnaden også regnes som i samsvar med NML § 11. Vi krever også at det skal benyttes de beste mulige tekniske løsningene som ut fra en kost/nytte-vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jf. NML § 12.

Miljømålet i vannforskriften er at alle vannforekomster skal oppnå minst god økologisk og kjemisk tilstand. En forverring av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det er mulighet til å gi unntak, jf. vassforskrifta § 12.

I denne saken legger Statsforvalteren til grunn at tiltaket vil gi en midlertidig påvirkning og at tilstanden i resipienten vil bli gjenopprettet når arbeidet stanser. Vi ser det derfor ikke som sannsynlig at tiltaket vil kunne føre at miljømålene ikke nås, eller at tilstanden til vannforekomsten blir forverret. Kravene i vannforskriften er derfor ikke til hinder for å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Endring og omgjøring

Vi vil påpeke at all forurensning fra virksomheten isolert sett er uønsket. Selv om utslippene er innenfor de fastsette grensene, plikter virksomheten å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det same gjelder utslipp av komponenter det ikke er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Virksomheten er pliktig til å unngå unødvendig forurensning, jf. forurensningsloven § 7. Viser det seg at forurensningsforholdene endrer seg, kan Statsforvalteren med hjemmel i forurensningsloven § 18 endre vilkårene i tillatelsen og sette nye vilkår, og om nødvendig trekke tillatelsen tilbake. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig redegjørelse av saken. En endringsøknad må derfor sendes i god tid før en eventuell endring kan gjennomføres.

At vi har gitt tillatelse til forurensning fritar ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap som forurensningen har ført til, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de kravene som følger av tillatelsen, plikter virksomheten å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter. Noen av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om andre regler som kan være aktuelle for virksomheten viser vi til hjemmesiden til Miljødirektoratet, www.miljodirektoratet.no. Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven med tilhørende forskrifter er òg straffbart.

Rett til å klage

Partene involvert i saken og andre med særlig interesse kan klage innen tre uker fra virksomheten har mottatt dette brevet, jf. forvaltningsloven § 28. I en eventuell klage skal det gå klart fram hva klagen gjelder, og hvilke endringer en ønsker. Klagen bør være begrunnet og skal sendes til Statsforvalteren i Vestland. Klageinstans er Miljødirektoratet.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket blir utsatt. Statsforvalteren eller Miljødirektoratet kan etter oppmoding, eller på eget initiativ, avgjøre at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. En slik avgjørelse kan det ikke klages på.

De kan også klage på vedtaket om gebyrsats, jf. forurensningsforskriften § 41-5. En eventuell klage skal være grunngitt, og han må sendes til Statsforvalteren i Vestland innen tre veker. En eventuell klage fører ikke automatisk til at vedtaket blir utsett. Virksomheten må derfor betale det fastsette gebyret. Dersom Miljødirektoratet godtar klagen, vil overskuddsbeløpet bli refundert.

Med hilsen

Magne Nesse
senioringeniør

Sondre Kaastad Sørdsdal
rådgjevariver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Tillatelsens vilkår - Stekervika

Kopi til:

Museum Vest

BERGEN HAVN FARVANNSFORVALTNING IKS

SOTRA LINK CONSTRUCTION JV ANS v/Lars Martin

FISKERIDIREKTORATET

Øygarden kommune

Postboks 6040

Valaskiftet 6

Postboks 185 Sentrum

Ternholmvegen 2

5892 BERGEN

5355 KNARREVIK

5804 BERGEN

5337 RONG

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø i Stekervika i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen

Statsforvalteren gir Statens vegvesen tillatelse med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden mottatt 28. februar 2024, med dokumentdato 16. februar 2024, samt opplysninger som kom frem under behandling av søknaden. Tillatelsen gjelder fra dags dato og fram til anleggsarbeidet er avsluttet.

Dersom virksomheten ønsker endringer utover det som er opplyst i søknaden eller under saksbehandlingen og som kan ha miljømessig betydning, må de på forhånd avklare dette skriftlig med Statsforvalteren.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen fire år etter at tillatelsen har tredd i kraft, skal tiltakshaver sende melding til Statsforvalteren om forventet oppstart, status i prosjektet med beskrivelser av eventuelle endringer som endrer risiko for forurensning og evt. Behov for endrede avbøtende tiltak. Statsforvalteren vil da vurdere behov for eventuelle endringer i tillatelsen og om endringene vil kreve ny søknadsrunde.

Bedriftsdata

Tiltakshaver	Statens vegvesen
Sted/gateadresse	Postboks 1010 Nordre Ål
Postadresse	2605 Lillehammer
Org. nummer	971 032 081

Statsforvaltaren sine referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Saksnummer
2024.0444.T	4626.0322.01 Utfylling Stekervika	2022/16836

Tillatelsen gitt første gang: 29.05.2024	Endringsnummer:	Tillatelse sist endret:
Magne Nesse senioringeniør		Sondre Kaastad Sørsdal rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår	Endringer

Innhold

Tillatelse etter forurensningsloven til utfylling i sjø i Stekervika i Øygarden kommune i forbindelse med ny Rv. 555, Sotrasambandet for Statens Vegvesen	1
1 Rammevilkår	4
1.1 Omfang.....	4
1.2 Varsel om oppstart.....	4
2 Generelle vilkår	4
2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold	4
2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare.....	4
2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene	4
2.5 Endring av vilkår	5
2.6 Ansvar	5
2.7 Erstatningsansvar	5
2.8 Kulturminner i sjø.....	5
2.9 Saksbehandling etter annet lovverk	5
2.10 Internkontroll	5
2.11 Beredskapsplan	6
2.12 Varsling om akutt forurensing.....	6
3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø	6
3.1 Generelt.....	6
3.2 Kontroll av utfyllingsmassar.....	6
3.3 Partikkelsperre og turbiditetsmålinger	6
3.4 Fiskevandringshinder og etablering av gyteområde.....	7
3.5 Videre undersøkelser for etablering av ålegraseng	7
4 Avfall.....	7
4.1 Generelle krav.....	7
4.2 Plast	8
5 Kontroll- og overvåkingsplan	8
6 Rapportering og dokumentasjon	8
7 Tilsyn.....	8

1 Rammevilkår

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder utfylling i sjø i Stekervika tilknyttet prosjektet Sotrasambandet, ny Rv. 555 i Øygarden kommune.

Dette omfatter utfylling av ca. 119 603 m³ sprengsteinsmasser i sjø fra land, med et anslått fotavtrykk på ca. 15 000 m².

Tiltaket skal gjennomføres innenfor de arealer og eventuelle begrensninger som er gitt i gjeldende reguleringsplan¹ for tiltaket.

1.2 Varsel om oppstart

Statsforvalteren skal varsles om oppstart av anleggsarbeidene senest en uke før. Varselet sendes med en epost til sfvlpost@statsforvalteren.no.

2 Generelle vilkår

2.1 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, utslipp til luft og vann, støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om virksomheten overholder kravene i forurensningsregelverket, skal virksomheten arbeide kontinuerlig for å hindre at forurensning oppstår eller øker, og for å begrense forurensning som finner sted. For å unngå og/eller begrense forurensning og avfallsproblemer skal virksomheten ta utgangspunkt i den teknologien som ut fra en samlet vurdering av nåværende og fremtidig bruk av miljøet og av økonomiske forhold gir de beste resultatene, jf. forurensningsloven § 2.

2.2 Plikt til forebyggede vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan føre til endring av utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.3 Tiltak ved økt forurensningsfare

Hvis det oppstår fare for økt forurensning som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner, plikter virksomheten å iverksette tiltak. Tiltakene skal eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, og kan om nødvendig innebære redusert eller innstilt drift. Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Vestland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles i iht. vilkår 2.8.

2.4 Miljørisikovurdering av anleggsarbeidene

Denne tillatelsen er basert på de miljørisikovurderingene som er utført i samarbeid med søknad om tillatelse etter forurensningsloven og de avbøtende tiltakene som er søkt om for å redusere fare for forurensning til et akseptabelt nivå.

¹ RV.555 Sotrasambandet, parsell Kolltveit – Bergen grense. Nasjonal arealplan-ID 20130001 362 RP. Vedtatt 26.mai 2016.

Virksomheten plikter å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensing og kunne gjøre greie for risiko. Ved endret forhold skal miljørisikovurderingen oppdateres. Resultatene skal vurderes opp mot akseptabel miljørisiko.

Med utgangspunkt i risikovurderingen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende- og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert plan over risikoreduserende tiltak, og sikre at tiltak herfra blir innarbeidet og gjennomført i drifts- og vedlikeholdsprosjekter.

2.5 Endring av vilkår

Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen, sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake, dersom vilkår gitt etter forurensningsloven § 18 er til stede. Statsforvalteren har på samme grunnlag rett til, på ethvert tidspunkt, å stoppe arbeidene.

Hvis det viser seg at de omsøkte løsningene med de beskrevne miljøbeskyttende tiltak ikke virker som forutsatt i vilkårene, kan den ansvarlige umiddelbart bli pålagt å sette i gang ytterligere tiltak.

2.6 Ansvar

Tiltakshavar er ansvarleg for å sikre og dokumentere at vilkåra i dette løyvet vert stetta. Tiltakshavar pliktar å ha oversikt over alle aktivitetar som kan medføre forureining og kunne gjere greie for risikoforhold. Tiltakshavar pliktar vidare å orientere vedkommande som skal gjennomføre tiltaka om de vilkår som gjelder, samt de restriksjonar som er lagt på arbeidet.

2.7 Erstatningsansvar

Selv om tillatelse er gitt, plikter den som forårsaker forurensning eller annen type skade å svare for erstatning som måtte følge av alminnelige erstatningsregler.

2.8 Kulturminner i sjø

Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseum gjør oppmerksom på at tiltakshaver plikter å gi melding til museet (marinarkeologi@museumvest.no) dersom en under arbeid i sjøområdene finner skipsvrak, keramikk eller andre marine kulturminner. Dersom kulturminner på sjøbunnen kan bli rammet av tiltaket, må arbeidet under vann straks stoppes. Tiltakshaver må i så fall ikke starte opp igjen før museet har undersøkt og eventuelt frigitt området. Eventuelle brudd på disse vilkårene vil være i strid med bestemmelsene i Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

2.9 Saksbehandling etter annet lovverk

Tillatelsen fritar ikke for behandling og/eller tillatelse etter annet lovverk som gjelder for tiltaket. Det forutsettes at tiltaket er i samsvar med enhver tid gjeldende reguleringsbestemmelser, godkjente tiltaksplaner for forurenset grunn og vedtak etter havne- og farvannsloven.

2.10 Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og andre relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

³ Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr 79

Når en virksomhet som oppdragsgiver engasjerer oppdragstakere (entreprenør eller lignende) til å utføre oppgaver på virksomhetens anlegg, skal oppdragsgiver sørge for at oppdragstaker er kjent med og følger opp vilkår i Statsforvalterens tillatelse.

Tiltakshaver plikter alltid å ha oversikt over alle aktiviteter og forhold som kan føre til forurensning og kunne gjøre greie for risiko. På basis av en miljørisikoanalyse skal tiltakshaver sette i verk miljørisikoreduserende tiltak.

2.11 Beredskapsplan

Den ansvarlige skal sørge for å ha en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og avgrense påvirkning av akutt forurensning for sin virksomhet, jf. forurensningsloven § 40. Beredskap skal stå i et rimelig forhold til sannsynligheten for akutt forurensning og omfanget av skadene og ulempene som kan inntreffe. Beredskapsplikten inkluderer også utstyr og kompetanse til å fjerne og avgrense påvirkningen av forurensningen.

Tiltakshaver skal utarbeide beredskapsplan for tiltaket. Ved endret forhold skal beredskapsplanen oppdateres. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeid der akutte hendelser i flg. planen, kan oppstå.

2.12 Varsling om akutt forurensning

Ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning som følge av tiltaket, skal den ansvarlige straks varsle på telefon 110, etter Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fastsatt av Miljøverndepartementet 9. juli 1992. Statsforvaltaren skal også varsles.

3 Vilkår for utføring, kontroll og overvåking av tiltak i sjø

3.1 Generelt

Tiltakene i sjø omtalt i denne tillatelsen skal utføres på en slik måte at finpartikulært materiale fra mudring og deponering av gytje og utfylling av sprengstein i minst mulig grad blir spredt. Tiltakene skal gjennomføres innenfor de arealene som er angitt i søknad/reguleringsplan.

3.2 Kontroll av utfyllingsmassar

Det skal benyttes mest mulig rene masser til utfyllingene. Massene skal være egnet for formålet. Det skal utarbeides rutiner for kontroll av steinmasser før de blir fylt i sjøen. Innhold av plastrester og annen forurensning fra sprengstein skal primært ikke havne i sjøen.

3.3 Partikkelsperre og turbiditetsmålinger

Tiltaksområdet skal skjermes med dobbel siltgardin så lenge det foregår massefortrengning/ utfylling som kan medføre spredning av partikler over tiltaksområdet. De to delene i den doble siltgardenen bør henge fritt fra hverandre slik at dersom det oppstår problemer med en gardin, så vil likevel den andre siltgardenen være operativ. Bruk av siltgardin skal skje slik som beskrevet i søknaden⁴. Det skal føres daglige visuelle kontroller for å sjekke at siltgardinene fungerer etter hensikten.

⁴ Søknad om tiltak i sjø, Stekervika - Asplan Viak datert 16. februar 2024, pkt. 8.1 side 35.

Turbiditetsmålinger skal planlegges og utføres i samsvar med Norsk Standard NS-9433⁵. Partikkelkonsentrasjonen utenfor partikkelsperrene i tiltaksområdene skal ikke være høyere enn bakgrunnsverdi + 10 NTU/FTU i en periode på mer enn 30 minutt. Ved oppnådd alarmgrense skal arbeidene stoppe, og dersom overskridingen skyldes tiltakene skal det utføres avbøtende tiltak.

Håndtering av alarmer skal innarbeides slik at alle relevante ledd i prosjektorganisasjonen kjenner alarmgrensene og hvilke aksjoner som skal utføres ved overskriding, jf. vilkår 2.10 om internkontroll.

Kunnskap og informasjon ervervet i prosjektet skal brukes for justering av måleprogrammet. Dersom observasjoner eller målinger viser at målere ikke er plassert på egnet sted eller dyp, skal målerne flyttes.

3.4 Fiskevandringshinder og etablering av gyteområde

Det skal gjennomføres tiltak for å fjerne fiskevandringshindre mellom Stekervika og bekken fra Stovevatnet. Det skal etableres et gyteområde for sjørret, med egnet helling og substrat for gyting. Det skal gjennomføres tiltak for å legge til rette for fiskevandring i nedre deler av Stekervika. Disse tiltakene skal skje slik som omtalt i plan for forvaltning av biodiversitet⁶. Selve utredningen og prosjektering av disse tiltakene skal skje i samråd med fagfolk med nødvendig kunnskap. Da det ikke finnes en bestand av sjørret i bekken per i dag, skal det i utredningen gjøres en vurdering om det skal gjennomføres utsetting av sjørret.

3.5 Videre undersøkelser for etablering av ålegraseng

Det skal gjennomføres en grundig utredning for muligheten til å etablere ålegraseng i Stekervika. Utredningen skal skje i samråd med fagfolk med nødvendig kunnskap. Fagrapportene fra Niva⁷ kan benyttes som retningslinje. Utredningen skal være grunnlag for om det skal etableres ålegraseng i Stekervika, eller ikke. Dersom resultatene viser at det både er praktisk og hensiktsmessig med etablering av ålegraseng, skal dette gjennomføres som et avbøtende tiltak. Dersom det ikke er praktisk eller hensiktsmessig, skal dette begrunnes grundig. Rapport fra utredningen skal sendes til Statsforvalteren når den foreligger.

3.6 Utarbeiding av oppfølgingsplan

For vilkår 3.4 og 3.5 skal effekten av tiltakene overvåkes i en tidsperiode på 10 år. Denne overvåkingen vil bli lovfestet i en driftstillatelse som vil bli gitt på et senere tidspunkt. Det skal i den sammenheng utarbeides en oppfølgingsplan som vurderer effekt av tiltakene over tid, og som beskriver forbedringstiltak dersom det vises at tiltakene ikke fungerer. Denne planen skal sendes til Statsforvalteren før de midlertidige anleggsarbeidene i Stekervika er ferdigstilt.

4 Avfall

4.1 Generelle krav

Virksomheten plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet begrenset mest

⁵ Turbiditetsovervåking av tiltak i vannforekomster. Norsk Standard NS- 9433

⁶ A. W. Silje Røysland, «SB555 Sotrasambandet Area 00, Biodiversity Management plan, SBMC-00-A-090000-000003,» Sotra Link Construction/Multiconsult, 2023

⁷ Potensiale for restaurering og reintroduksjon av ålegrasenger i Oslofjorden, og mulighetene dette kan gi for klimatilpasning, karbonopptak og lagring – Niva-rapport. 31.01.2022.

⁸ Restaurering av ålegrasenger En praktisk veileder utviklet for Oslo kommune – Niva-rapport. 31.01.2022

mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁹. Farlig avfall skal deklarerer på www.avfallsdeklarering.no.

Brukte partikkelsperrer skal leveres til lovlig mottak.

4.2 Plast

Det skal gjennomføres tiltak for å begrense tilførsel av plast til naturen. Det skal velges tekniske løsninger som i størst mulig grad minimerer mengden plastavfall fra tiltakene. Det skal gjennomføres opprydding av plast og annet avfall underveis og i etterkant av tiltakene ved tiltaksområdet og nærliggende områder. Rutiner for dette skal foreligge skriftlig. Rutiner for overvåking og oppsamling av avfall i resipienten skal inngå i overvåkingsplanen. Oppsamlet plast skal leveres til lovlig avfallsmottak

Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 kan brukes som en veileder.

5 Kontroll- og overvåkingsplan

Virksomheten har laget og oversendt en overvåkingsplan¹⁰ for tiltakene i Stekervika som skal holdes oppdatert ved eventuelle endringer.

6 Rapportering og dokumentasjon

Virksomheten skal sende rapport til Statsforvalteren innen fire måneder etter at anleggsarbeidet er slutført. Rapporten skal inneholde følgende:

- Beskrivelse av hvordan arbeidene er utført.
- Samlet omtale og dokumentasjon på effekt av avbøtende tiltak som er gjennomførte for å hindre forurensning.
- Om eventuelle vilkår i tillatelsen ikke er oppfylt, og en begrunnelse på hvorfor
- Dokumentasjon på levering av masser til godkjent deponi etter forurensningsloven.

Virksomheten skal uten opphold varsle Statsforvalteren om alle unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning.

7 Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

⁹ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

¹⁰ Overvåkingsprogram for resipienter og anleggsvann. Sotra Link 29. mars 2023